

C54 – WON5

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

6 november 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WONEN, STEDELIJK BELEID, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de optimalisering van de gezinssituatie voor feitelijk gescheidenen in de sociale huurwetgeving	1
Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het aanleggen van een centraal wachtregister in de sociale huisvesting	3
Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de evaluatie van de taalbereidheid in het kader van het nieuwe socialehuurbesluit	5

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de optimalisering van de gezinssituatie voor feitelijk gescheidenen in de sociale huurwetgeving

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de voorzitter, conform het kaderbesluit sociale huur kan de sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) als verhuurder slechts in uitzonderlijke omstandigheden beslissen om echtgenoten die kunnen aantonen dat hun huwelijk duurzaam is ontworicht niet langer als gezinsleden te beschouwen. Door middel van een gemotiveerde beslissing van de raad van bestuur kan een SHM, conform het kaderbesluit sociale huur, een afwijking toestaan. Die beslissing moet op haar beurt aan de toezichthouder worden voorgelegd.

In het verleden hebben heel wat SHM's een schriftelijke verklaring op eer van kandidaat-huurders betreffende de onherstelbare ontworichting van hun huwelijk als bevestiging van hun feitelijke scheiding aanvaard. Blijkbaar stemde de toezichthouder vervolgens mondeling toe in het gebruik van deze procedure. De Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (Inspectie RWO) heeft echter laten weten dat deze procedure niet langer kan worden aanvaard.

Dit betekent dat de kandidaat-huurders die al geruime tijd uit elkaar zijn en bijgevolg feitelijk gescheiden zijn de onherstelbare ontworichting moeten kunnen bewijzen. Ze moeten hun inschrijving met bewijskrachtige documenten staven of, conform de nieuwe wet betreffende de echtscheidingen, gedurende zes maanden feitelijk gescheiden zijn of een echtscheidingsprocedure hebben ingezet.

Deze nieuwe werkwijze vergemakkelijkt de situatie van feitelijk gescheiden mensen, die vaak al met tal van problemen worden geconfronteerd, in elk geval niet. Ik denk hierbij aan mannen of vrouwen met kinderen die omwille van intrafamiliaal geweld op straat komen te staan. Indien het kaderbesluit sociale huur zo strikt wordt toegepast, komen ze in een benarde situatie terecht.

Volgens mij zou een verklaring op eer moeten kunnen volstaan voor de inschrijving van en de toewijzing van een woning aan kandidaat-huurders met een onherstelbaar ontworicht huwelijk. Het gaat immers niet om de toekenning van een ongerechtvaardigde gunstmaatregel. Deze mensen komen bij hun inschrijving ook daadwerkelijk in aanmerking voor een sociale woning.

Mijnheer de minister, bent u van oordeel dat een verklaring op eer of het beschikken over een afzonderlijke domicilie kan volstaan om de werkelijke gezinssituatie in het licht van de socialehuurregelgeving te verantwoorden? Hoe moeten de begrippen 'duurzaam ontworicht huwelijk' en 'onherstelbaar ontworicht huwelijk' worden begrepen? Denkt u eraan deze begrippen in de Vlaamse Wooncode en in het nieuwe kaderbesluit sociale huur in te schrijven? Lijkt het u, in het kader van het efficiënt bestuur, niet wenselijk de raden van bestuur van de SHM's van de opdracht in verband met de toekenning van uitzonderingen te ontslaan? De toezichthouder moet al die beslissingen immers nog eens bekrachtigen.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, deze praktische vragen hebben een grote impact. Ik kan me voorstellen dat heel wat SHM's momenteel met onduidelijkheid kampen. Het gaat hier dan ook om een relevante vraag om uitleg.

Ik zal de eerste twee vragen van mevrouw Hostekint gecombineerd beantwoorden. Een van de doelen van het optimalisatiebesluit van 14 maart 2008 was onder meer het wegwerken van een aantal knelpunten in het kaderbesluit sociale huur. Dit besluit is er eigenlijk een beetje op vraag van deze commissie gekomen.

Een van die knelpunten betreft de echtscheidingsproblematiek bij de toetsing van de inschrijvings- en toelatingsvoorwaarden. Deze wijziging laat de SHM's in uitzonderlijke omstandigheden toe bij de inschrijving en de toelating gemotiveerd te beslissen een kandidaat-huurder als alleenstaande te beschouwen. Op die manier kan de sociale verhuurder, zelfs indien de echtscheidingssituatie formeel-juridisch nog niet is geregeld, een reële nood lenigen. Indien de kandidaat-huurder de echtscheidingsprocedure nog niet heeft ingezet of indien deze procedure nog niet is beëindigd, kan de feitelijke situatie van de kandidaat-huurder worden beoordeeld. In dat geval moet de kandidaat-huurder kunnen aantonen dat het huwelijk onherstelbaar is ontworicht.

Ik wil eerst op de betekenis van het begrip 'onherstelbare ontworichting van het huwelijk' ingaan. Juristen weten dat dit begrip aan de nieuwe wet op de echtscheidingen van 27 april 2007 is ontleend. Een huwelijk is onherstelbaar ontworicht indien de voortzetting of de hervatting van het samenleven van de partners ingevolge de ontworichting redelijkerwijze onmogelijk is geworden. Dit staat in artikel 229 van het Burgerlijk Wetboek.

Het kaderbesluit sociale huur bepaalt niet op welke wijze de ontwrichting moet worden aangetoond. De sociale verhuurder moet de situatie op basis van de door de betrokkene aangereikte elementen beoordelen. Uit die elementen moet blijken of er redelijkerwijze van een onherstelbare ontwrichting kan worden gesproken.

Ik zal dit even met een paar voorbeelden illustreren. Een feitelijke scheiding kan op de onherstelbare ontwrichting wijzen. Hetzelfde geldt voor een proces-verbaal van de politie waarin partnergeweld of veel geruzie wordt vastgesteld. Uit door een advocaat verstrekte documenten kan blijken dat de scheidingsprocedure is ingezet. Het gaat in elk geval om bijzondere of uitzonderlijke omstandigheden die door de kandidaat-huurder kunnen worden aangetoond.

Ik betwijfel of een verklaring op eer op zich volstaat. In een verklaring op eer wordt geen enkel feitelijk element aangehaald. Er wordt enkel een woordelijke verklaring afgelegd. De ontwrichting moet met feitelijke elementen worden gestaafd. Op die manier moet de sociale verhuurder de mogelijkheid krijgen de situatie te beoordelen.

Een verslag van een OCMW kan in deze context een relevant document zijn. Mevrouw Hostekint heeft het gehad over mensen die, al dan niet samen met de kinderen, door hun partner op straat worden gezet. Het OCMW wordt hier onmiddellijk bij betrokken en kan die feiten vaststellen. Dergelijke documenten zijn ook geldig. Mensen moeten niet, bij manier van spreken, hun blauwe plekken tonen.

Aangezien het hier om een ernstige zaak gaat, moeten we zeer duidelijk zijn. Wat de verklaring op eer betreft, wil ik erop wijzen dat zoiets snel kan worden geschreven. Sommige mensen zouden die verklaring kunnen afleggen om versneld voor een sociale woning in aanmerking te komen. Het is niet mogelijk de ontwrichting louter en alleen op basis van een dergelijke verklaring te beoordelen. Dit zou immers tot misbruik kunnen leiden. Ik weet dat de meeste mensen dit niet zouden doen. Sommige mensen zouden dit echter wel doen. Bij misbruik gaat het steeds om een kleine minderheid. We moeten dit echter bestrijden. Een verklaring op eer lijkt me dan ook te licht te wegen om toegang tot een sociale woning te krijgen. Een afzonderlijke domicilie of een aparte belastingaangifte zijn elementen die kunnen aantonen dat het huwelijk onherstelbaar is ontwricht.

Mevrouw Hostekint heeft gevraagd of ik de begrippen 'duurzaam ontwricht huwelijk' en 'feitelijk gescheiden' in de Vlaamse Wooncode in het nieuwe kaderbesluit sociale huur wil inschrijven. Artikel 3 van het kaderbesluit maakt nu al melding van het begrip 'onherstelbare ontwrichting van het huwelijk'. Dit artikel bepaalt dat de sociale verhuurder in uitzonderlijke omstandigheden kan beslissen echtgenoten die kunnen aantonen dat hun

huwelijk onherstelbaar is ontwricht in het licht van de toepassing van de inkomens- en eigendomsvoorwaarden niet langer als gezinsleden te beschouwen. Deze term is al in het kaderbesluit sociale huur opgenomen.

Zoals ik al eerder heb vermeld, behoort een feitelijke scheiding tot de elementen die een kandidaat-huurder kan gebruiken om de onherstelbare ontwrichting van zijn huwelijk aan te tonen.

Hiermee kan het soort zaken dat we hier al als voorbeeld hebben gegeven worden vermeden. We hadden het hier al over iemand die dakloos was maar op papier nog altijd getrouwd was en die niet meer kon worden gedetecteerd. Ik meen mij te herinneren dat u het was, mevrouw Hostekint, die deze casus hier in de commissie hebt aangebracht. Wij waren het er toen allemaal over eens dat die brave mens niet nog moest worden geconfronteerd met iets wat hij, en zijn partner ongetwijfeld ook al, al lang in zijn geheugen had uitgegomd. Het kan niet dat die mensen daar de dupe van worden. Maar tezelfdertijd lijkt je door een verklaring op eer op papier te zetten misbruiken mogelijk te maken. Er zijn vandaag genoeg alternatieven om een snel antwoord te bieden op uw zorg. Zo worden die mensen niet gevat door de klassieke beperkingen die gelden op het vlak van inkomen en eigendomsvoorwaarden, waardoor ze vlot toegang kunnen krijgen tot de sociale huisvesting.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Dank u, mijnheer de minister, voor uw antwoord. Wij aanvaarden een verklaring op eer wel om te attesteren dat iemand zijn inkomen nog niet kan aantonen. Als mensen nu in een noodsituatie terechtkomen, hebben zij vaak niet de nodige bewijskrachtige documenten om aan te tonen dat zij woonnood hebben. Kan een verklaring op eer in eerste instantie volstaan om in te schrijven? Dan lenigen we alvast deze nood, in plaats van eerst de huisvestingsmaatschappij te verplichten om al die gevallen voor te leggen aan de raad van bestuur. Ik kan mij voorstellen dat dit een frequent voorkomend probleem is.

Minister Marino Keulen: De verklaring op eer wordt voor het inkomen niet aanvaard. Wel voor eigendommen. Dat kan men ook snel natrekken. Wat men soms wel doet, is het actueel inkomen nemen. Als je twee of drie jaar geleden een topper was, maar door de bankencrisis roetsj je in een keer een paar sporten naar beneden, dan is er geen vergelijking meer mogelijk. Als de betrokkene in een faillissement zit, kan men inderdaad werken met een verklaring op eer. Maar ook dan baseert men zich op documenten met betrekking tot het huidige inkomen. Verklaringen, pv's van de politie, eventuele verslagen van het OCMW, verklaringen of attesten van advocaten of dokters, die overigens ook aan een beroepsdeontologie gebonden zijn: er zijn genoeg oplossingen

om ervoor te zorgen dat de menselijke nood in de tussenperiode waarin zaken nog niet formeel zijn geregeld, in dit geval het uitspreken van een echtscheiding, toch kan worden gelenigd. Zo kunnen potentiële drama's worden vermeden. Als in een relatie de verhoudingen compleet zoek zijn, en er komt zelfs fysiek geweld bij kijken, dan is er een acute nood. Dan is er spoed geboden om de mensen die daar de dupe van zijn zo snel mogelijk een ander adres te geven. Dat kan met die verklaringen of attesten van derden. Dat zijn objectieve bronnen, die mee attesteren dat er een noodsituatie is ontstaan.

Daarmee is de zorg van deze commissie goed weergegeven. We spreken in deze commissie globaal van een verklaring op eer. Maar daarmee laat je ongewild en onbedoeld ook misbruiken toe. Terwijl wat ons bekommerde kan worden opgelost op de manier die ik heb genoemd.

Mevrouw Michèle Hostekint: Moet dit dan allemaal worden voorgelegd aan de raad van bestuur?

Minister Marino Keulen: Dat kan. Maar als de maatschappij heeft beslist dat dit kan worden beslist door het directiecomité, dan is dat ook mogelijk. Anders komt het bij de raad van bestuur.

Ik denk dat dit afhankelijk is van de grootte van de maatschappij. Ik kan me voorstellen dat in Antwerpen, waar er veel grotere maatschappijen zijn dan op de boerenbuiten, de raden van bestuur dit naar de directiecomités delegeren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over het aanleggen van een centraal wachtregister in de sociale huisvesting

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Dank u, mijnheer de voorzitter. Mijnheer de minister, collega's, ondanks inspanningen tijdens de voorbije jaren blijft er een acute nood bestaan op het vlak van sociale woningbouw. Dat is geen geheim. Regelmatig duiken er cijfers op over het aantal kandidaat-huurders die op een wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij staan. Wij weten allemaal dat die cijfers al eens durven te verschillen, afhankelijk van de bron of het onderzoek.

Over de correctheid van die cijfers zijn al heel wat discussies gevoerd. De problematiek van het sociaal wonen

is dan ook genuanceerd. U bent altijd de eerste om dat heel sterk te benadrukken. Het onderscheid tussen woonwensen en woonbehoeften wordt niet altijd in rekening gebracht.

Het is onweerlegbaar dat de circulerende cijfers over het aantal kandidaat-huurders op een wachtlijst dubbeltellingen bevatten omdat een aantal kandidaat-huurders zich bij meerdere sociale huisvestingsmaatschappijen tegelijk inschrijven. Anderzijds is het ook zo dat mensen die in aanmerking komen zich niet inschrijven omdat de wachttijd voor het verkrijgen van een sociale woning te lang is.

Er is in het verleden al een paar keer geprobeerd om een duidelijk zicht te krijgen op het aantal effectieve kandidaat-huurders voor een sociale woning. Bij mijn weten is dit nog nooit op een systematische wijze gebeurd.

Toenmalig minister Gabriëls liet al in 2003 verstaan dat het de bedoeling was om op permanente basis over statistische gegevens te kunnen beschikken voor beleidsdoeleinden. Maar dit vereiste een centrale registratie van bepaalde gegevens met betrekking tot kandidaat-huurders in het Vlaamse Gewest. De minister had naar verluidt zelfs plannen om een regionaal proefproject op te zetten.

De Wooncode laat een centraal woonregister toe. Ik zag in de memorie van toelichting dat men de Wooncode heeft aangepast. De woorden 'in afwijking van' werden vervangen door 'onverminderd'. Daardoor staat een dergelijk centraal inschrijvingsregister los van de kandidatenregisters die door de verhuurders moeten worden bijgehouden. Het zou dus niet in de plaats worden gesteld van die aparte registers. Zo krijgen we een zicht op het totale aantal huurders. Daarop kunnen we het beleid stoelen.

Bent u, mijnheer de minister, de idee van de oprichting van een centraal wacht- of woonregister in de sociale huisvesting genegen? Bent u van zinnens om initiatieven in die zin te nemen? Zo nee, welke praktische of andere bezwaren staan de oprichting van een dergelijk centraal wachtregister in de weg?

In het streven naar efficiëntere samenwerking en beter beheer werken een aantal huurmaatschappijen, onder andere in Gent, samen aan een centraal gemeenschappelijk inschrijvingssysteem voor kandidaat-huurders. Hoe wordt deze samenwerking geëvalueerd? Wordt in deze samenwerkingsprojecten gebruik gemaakt van een centraal, met andere woorden een gemeenschappelijk toewijzigingsbeleid?

Ziet u mogelijkheden of acht u het wenselijk dat kandidaat-huurders zich kunnen inschrijven bij één sociale

huisvestingsmaatschappij voor het aanbod van huurwoningen in meerdere sociale huisvestingsmaatschappijen?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: In de Vlaamse Wooncode staat het centraal kandidatenregister – dat is het centraal wachtregister – in het artikel 100. Het moet worden onderscheiden van het woningenregister, dat is opgenomen in artikel 93, paragraaf 3. Het centraal kandidatenregister heeft betrekking op de verzameling van gegevens over de kandidaat-huurders en het woningenregister. Dat laatste is een databank die gegevens bevat over de ouderdom en het type van de sociale huurwoningen, en alle informatie over de verhuring.

Zoals duidelijk blijkt uit de toelichting bij de wetwijziging van 2006 wordt er met het centraal kandidatenregister in eerste instantie gemikt op een centraal beheer van de gegevens, met het oog op het opvolgen, evalueren en bijsturen van het beleid. Ik benadruk dat dit niet samenhangt met een centraal toewijzingsbeleid. De toewijzingen van de individuele woningen moeten decentraal, op het niveau van de verhuurder, blijven. Een centrale toewijzing zou volledig indruisen tegen de noden van de kandidaat-huurders, die vaak door werk of sociale banden lokaal verankerd zijn.

Voor de ontwikkeling van een centraal kandidatenregister zijn er twee belangrijke invalshoeken. Enerzijds is er beleidsmatig een globaal overzicht nodig van alle kandidaat-huurders, zoals opgenomen in de aparte inschrijvingsregisters van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Anderzijds moet de administratieve rompslomp voor een kandidaat-huurder die zich bij verschillende SHM's wenst in te schrijven beperkt blijven.

Voor beide pistes is digitale gegevensuitwisseling onontbeerlijk. Daarvoor hoeven geen bijkomende initiatieven meer te worden genomen. De VMSW (Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen) verzamelt al alle relevante gegevens uit de inschrijvingsregisters bij de SHM's. De SHM's houden permanent hun registers actueel. Zo worden de wijzigingen in de gezinssamenstelling bijgehouden. Minstens om de twee jaar moet de SHM een globale actualisering doorvoeren om de lijst van de kandidaat-huurders uit te zuiveren. Zo worden de kandidaturen verwijderd van mensen die geen kandidaat meer wensen te blijven of die niet meer aan de inkomensvoorwaarden voldoen. De VMSW betreft al deze gegevens en verwerkt ze centraal. Op die manier krijgt het beleid een duidelijk zicht op de vraagzijde. De werkwijze is adequaat en op basis van de actualisering krijg ik relevante informatie, die nuttig is voor de evaluatie en de bijsturing van het beleid.

Voor wat het aspect van de administratieve belasting voor de kandidaat-huurder betreft, is er in het nieuwe

Huurbesluit ingeschreven dat de kandidaat-huurder bij de inschrijving het recht heeft om aan de verhuurder te vragen zijn dossier door te spelen aan de SHM's die actief zijn in dezelfde of in de aanpalende gemeente. In het kader van de proefprojecten die u, mevrouw Hostekint, terecht aanhaalt, werd een informaticatoepassing ontwikkeld die het hele proces vergemakkelijkt. Via dezelfde toepassing waarmee de SHM's gegevens bij de Kruispuntendatabank Sociale Zekerheid opvragen, kunnen de SHM's de gegevens van de kandidaat-huurders doorsturen naar andere verhuurders.

Er zijn nog ruimere mogelijkheden dan de uitwisseling tussen de verhuurders onderling. Zo is het in Antwerpen nu al mogelijk om het kandidaatendossier voor te bereiden bij een Woonwinkel, die de verzamelde gegevens dan doorspeelt naar de SHM die wordt gekozen door de kandidaat-huurder.

Op technisch vlak is dus alles voorhanden opdat een kandidaat-huurder die zich in de ene SHM inschrijft, automatisch in alle andere SHM's kan worden ingeschreven. De kandidaat-huurder moet zich dan wel bewust zijn van de verschillende toewijzingsreglementen in elke gemeente.

Het gaat hier vooral over de SHM's, maar ook over de SVK's of OCMW's, instanties die sociale woningen verhuren op het grondgebied van de gemeente of van de aanpalende gemeente. U weet dat er een voorrangregeling bestaat voor diegenen die een band met de gemeente kunnen aantonen, hetzij omdat ze daar wonen, hetzij omdat hun kinderen daar les volgen, hetzij omdat ze daar werken. Als u vandaag zou zeggen, mevrouw Hostekint, dat u vanuit de stad waar u woont, Roeselare, kandidaat bent voor het Maaslands Huis in Lanaken-Maasmechelen, dan zal de kans dat u daar onderdak zult krijgen zeer gering zijn. Ik onthul hier geen geheim. Door te zeggen dat het in de aanpalende gemeente wel kan, realiseer je een stukje administratieve vereenvoudiging, een verhoogde klantenservice.

Samengevat kan worden gesteld dat de gegevens van de VMSW een solide basis vormen voor het beleid en dat bijgevolg de facto een centraal kandidatenregister wordt ontwikkeld. Op het lokale niveau wordt gewerkt met een systeem van digitale gegevensuitwisseling, waardoor de kandidaat-huurder de mogelijkheid heeft om zijn keuzegebied bij inschrijving in één consultatie uit te breiden naar de aangrenzende gemeenten. Daar heeft de kandidaat-huurder een redelijke kans om in aanmerking te komen voor een eventueel vrijgekomen woning of appartement.

Wat de derde vraag betreft, kan ik zeggen dat de lokale aanpak in Gent vruchten kan afwerpen. Ik ben dan ook voorstander van lokale samenwerking. Dit heb ik overigens sterk gestimuleerd in het nieuwe sociale

huurbesluit. Lokale initiatieven, zoals een eigen gemeentelijk toewijzingsbeleid en aanpak op maat, zijn meer dan in het verleden mogelijk. Dat was ook de wens van deze commissie.

Ook op het vlak van het inschrijvingsregister kunnen lokale initiatiefnemers het heft in handen nemen. Maar ik kan en wil dit niet centraal opleggen. Het is en blijft, in het kader van de responsabilisering van de sector, in eerste instantie de keuze van de verhuurders zelf om dergelijke initiatieven op te zetten. Zij hebben daar vandaag decretaal ook de ruimte voor.

Zoals al aangehaald, voorziet het beleid uiteraard wel in een degelijk ondersteunend kader, dat het voor de verhuurder mogelijk moet maken om de samenwerking te verhogen en tegelijk de administratieve lasten voor de kandidaat-huurders te verminderen.

In de regelgeving over de inschrijvingsregisters wordt hier nog bijkomende aandacht aan geschonken. Zo heb ik het uitdrukkelijk mogelijk gemaakt voor de verschillende verhuurders om met een gemeenschappelijk inschrijvingsregister te werken. We hebben het over SHM's en aanpalende SHM's, maar ook SVK's, OCMW's, alle actoren die vandaag bezig zijn met sociale verhuur.

Ik hoop hiermee verdere samenwerking tussen de verschillende actoren te bevorderen, over de klassieke tussenschotten heen die er vandaag nog altijd bestaan: SHM's, SVK's, OCMW's en ook steden en gemeenten die sociale woningen verhuren.

Een efficiënte en klantvriendelijke sociale huisvestingssector is van cruciaal belang. Precies daarom acht ik het zeer wenselijk dat kandidaat-huurders zich bij één SHM kunnen inschrijven, maar dat ook kunnen doen bij andere SHM's.

Zoals al eerder gesteld, wordt in het sociaal huurbesluit bepaald dat de kandidaat-huurder de mogelijkheid heeft om zijn kandidatuur te laten bezorgen aan de andere SHM's in de gemeente en aan de SHM's die in de aangrenzende gemeenten actief zijn.

Ook is het vandaag al mogelijk voor verschillende verhuurders om met een gemeenschappelijk inschrijvingsregister te werken. Er worden in de regelgeving dus meerdere mogelijkheden geboden, maar uiteraard is het de lokale verhuurder zelf die invulling moet geven aan die mogelijkheden.

Wij hebben vandaag bij de VMSW een overzicht van het aantal eenmalige kandidaat-huurders die zijn ingeschreven bij de Vlaamse huisvestingsmaatschappijen over het hele grondgebied. Dat zijn er ongeveer 57.400. Dat zijn uitgezuiverde aantallen. Er is nog een kleine

foutenmarge, maar in principe zijn de dubbeltellingen eruit gehaald, en ook al wie langer dan tien jaar op de wachtlijst heeft gestaan. We weten ondertussen allemaal dat mensen die jaren op de wachtlijst staan mensen zijn die willen wachten. Zij zeggen: "Ik wil in die bepaalde straat wonen omdat mijn tante daar woont en dat is de enige in wier omgeving ik echt gelukkig kan zijn." Deze mensen trekken de gemiddelden geweldig omhoog. Bij hen weegt de woonwens veel zwaarder door dan de woonbehoefte.

Er is op korte tijd veel gebeurd. Door allerlei digitale en informatica-applicaties heeft men daar toch een vrij goed overzicht verkregen. Als je leest over 80.000 kandidaten, dan heb je het over niet-uitgezuiverde cijfers. Gezien de foutenmarge die er nu nog is, moet je op ongeveer 55.000 uitkomen.

Mevrouw Michèle Hostekint: Ik dank u, mijnheer de minister, voor uw antwoord. Ik heb begrepen dat er de facto al een soort centraal wachtregister bestaat, met toch minstens een lijst van alle unieke huurders op de wachtlijsten van de SHM's. Ik heb ook begrepen dat de sociale huisvestingsmaatschappijen de mogelijkheid hebben om die kandidaturen door te sturen, maar dat je toch een beetje aangewezen bent op de goodwill van de SHM's.

Minister Marino Keulen: Lokale autonomie is ook lokale verantwoordelijkheid. Ik maak het wettelijk mogelijk, maar voor het geluk moeten de mensen toch ten dele zelf ijveren. Zij hebben de kans, zij moeten die kansen grijpen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Else De Wachter tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de evaluatie van de taalbereidheid in het kader van het nieuwe socialehuurbesluit

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Dank u, voorzitter. Mijnheer de minister, collega's, we hebben in deze commissie al de afspraak gemaakt om de komende tijd de volledige evaluatie van het nieuwe sociale huurbesluit te bekijken. Het was naar aanleiding van een artikel vorige week in de media dat ik het belangrijk vond om vandaag deze vraag over de taalbereidheid te stellen.

Er is heel wat discussie voorafgegaan aan de totstandkoming van het nieuwe sociale huurbesluit, ook met heel wat actoren uit het veld. Dat heeft ook hier in het

parlement de nodige discussies teweeggebracht. Laten we niet vergeten dat het sociale huurbesluit juridisch werd aangevochten. Het heeft veel voeten in de aarde gehad vooraleer we zover zijn geraakt.

U weet, mijnheer de minister, dat mijn fractie ervan overtuigd is dat het systeem van de taalbereidheid zeer belangrijk is. Het moet duidelijk zijn dat het steeds gaat om een taalbereidheid. Dat is zeer belangrijk voor het zich goed voelen in de situatie waarin men terecht komt in de sociale huisvestingsmaatschappijen.

Vorige week hebben we via de media vernomen dat tussen 1 januari 2008 en 15 september 2008 in totaal 16.221 kandidaat-huurders een taalttest hebben afgelegd. Bovendien hebben zich tot op heden geen onnoemelijke problemen voorgedaan. Nog belangrijker is dat niemand heeft geweigerd een taalttest af te leggen. De minister heeft bovendien verklaard dat tot nu toe niemand is geweigerd.

We hebben altijd gesteld dat de procedure voor de betrokkenen zo eenvoudig en eenduidig mogelijk moet worden gehouden. Dat is in dit kader zeer belangrijk. De mensen moeten voelen dat het een positieve maatregel betreft en dat de taaltests geen enkele vorm van pesterijen inhouden. De taalbereidheid is voor de betrokkenen absoluut noodzakelijk om zich binnen een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) goed te voelen.

Een aantal maanden geleden, toen het kaderbesluit sociale huur van kracht werd, hebben we heel wat reacties uit de sector opgevangen. De minister heeft toen ook een paar verklaringen afgelegd. Het is belangrijk dat kandidaten de taalttest telefonisch kunnen afleggen. Bovendien moeten ze bij de medewerkers van de SHM's terecht kunnen. Na een eerste evaluatie zijn deze punten aanvaard. De medewerkers van de SHM's zouden hiervoor ook worden opgeleid.

Mijnheer de minister, klopt het bericht dat niemand heeft geweigerd de test af te leggen en dat tot op heden niemand op deze basis als kandidaat-huurder is geweigerd? Wanneer zullen de SHM's zelf deze tests kunnen afnemen? In het artikel komt tevens de analyse van de doelgroepen aan bod. Hebt u in dit verband overleg met de minister van Gelijke Kansen gepleegd? Als we nagaan welke mensen voor een dergelijke test in aanmerking komen, lijkt dit me zeer belangrijk. Aangezien een doorverwijzing zich vaak opdringt, moet er een goede samenwerking met de beleidsdomeinen Onderwijs en Gelijke Kansen zijn. Wat is op dit vlak de stand van zaken?

De heer Jan Penris: We hebben vernomen dat slechts 15 percent van de mensen die de taalttest moesten afleggen Nederlandsonkundig waren en voor verdere scholing zijn doorverwezen. Dit cijfer verontrust me enigszins. Dit percentage is niet niets. We moeten immers

rekening houden met de samenstelling van de groep die de taalttest heeft moeten afleggen.

Er is in deze commissie heel wat wrevel ontstaan omdat gepensioneerde autochtonen die niet meer in staat zijn een diploma van hun lagere school voor te leggen de test moeten afleggen. In sommige gevallen hebben ze dat diploma meer dan 70 jaar geleden behaald. Het bericht dat 15 percent Nederlandsonkundig is gebleken, dekt eigenlijk de waarheid niet. We moeten die stelling in elk geval anders interpreteren.

Het blijkt duidelijk dat een groot gedeelte van de kandidaat-huurders niet is ingeburgerd. Deze oningeburgerde mensen komen blijkbaar vrij massaal bij onze sociale huisvestingssector aankloppen. Aangezien we het reeds vermelde percentage moeten nuanceren, verontrust dit me. We moeten rekening houden met de oudere autochtonen die geen diploma kunnen voorleggen.

Mijnheer de minister, mijn vraag is eigenlijk tot de minister van Inburgering gericht. U krijgt hier een belangrijk signaal. Hoe zult u, als minister bevoegd voor het inburgeringsbeleid, met dit signaal omgaan?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, we moeten in verband met de taaltests zeer duidelijk zijn. Een aantal gemeentebesturen uit de Vlaamse rand rond Brussel maken hier gebruik van om te verklaren dat ik ook tests laat afnemen. We vragen de mensen die nu niet kunnen bewijzen dat ze in Vlaanderen of in Nederland onderwijs hebben gevolgd een test over hun basiskennis van het Nederlands af te leggen.

De Grondwet en het Europees recht laten geen enkele discriminatie toe. Dit betekent dat we voor onze eigen landgenoten niet soepeler dan voor andere Europeanen mogen zijn en dat we voor andere Europeanen niet strenger dan voor onze eigen landgenoten mogen zijn. Dat is een basisgegeven.

Een van de redenen waarom zo veel autochtone Vlamingen die test moeten afleggen, is het feit dat ze hun getuigschrift of hun diploma niet meer terugvinden. Ik denk dat velen onder ons ook niet meer weten waar hun diploma nu juist ligt. Dat is zeker het geval indien iemand een paar keer is verhuisd. *(Opmerkingen en gelach)*

Er is nu een telefonische sneltest. Dat is gewoon een gesprek over het leven, over de buurt, over voetbal, over het weer enzovoort. Eigenlijk blijkt na twee of drie minuten of iemand al dan niet van hier afkomstig is. De mensen stellen zich hier veel bij voor. Een sector die de hele Vlaamse Wooncode zeer ongenegen is, heeft dit allemaal opgeblazen.

Ik heb die mensen gevraagd dit eens ter plaatse te bekijken. Tot hun grote spijt bleek het om een heel eenvoudige aangelegenheid te gaan.

We gaan er nu voor zorgen dat dit in de schoot van de SHM's kan gebeuren. Het gaat eigenlijk niet om tests. Het gaat om gesprekken over het leven, over de buurt, over het weer, over voetbal, over de Amerikaanse verkiezingen of alle andere onderwerpen waar de mensen mee begaan zijn.

Uiteindelijk slaagt 85 percent op deze test. Van al de mensen die niet slagen, blijkt 60 percent hier al vijf jaar of langer te verblijven en blijkt eveneens 60 percent uit de klassieke migratielanden, de Arabofone wereld en Turkije afkomstig te zijn. De cijfers bewijzen eens te meer de noodzaak van inburgering. Die mensen zijn immers nooit tot inburgering verplicht. Ze zijn in een bepaalde situatie terechtgekomen. Ze bevinden zich in feite in een maatschappelijk isolement. Indien ze de bus moeten nemen, moeten solliciteren of moeten winkelen, moeten hun kinderen vaak tolken. Ze zijn eigenlijk altijd op derden aangewezen.

Dit bewijst dat de tijdens deze legislatuur ingevoerde inburgeringsverplichting niet te vroeg is gekomen. We zijn veeleer iets te laat geweest. We breiden die verplichting nu uit. We voeren nieuwe categorieën in. We leveren goed werk. Niemand weigert. Vanuit de inburgeringssector komen geen negatieve geluiden. Dit toont aan dat die mensen zelf beseffen dat inburgering hen kansen biedt. Het gaat hier om een positief gegeven.

Tot op heden heeft niemand geweigerd de taaltest af te leggen en is om die reden niemand als kandidaat-huurder geweigerd. De in de pers verschenen cijfers zijn van de Huizen van het Nederlands afkomstig. Ze beschikken over een goed registratiesysteem. Hieruit kan niet enkel worden afgeleid hoeveel mensen zich hebben aangemeld en hoeveel mensen voor de test zijn geslaagd.

Ik ben zeer verheugd dat 85 percent van de betrokkenen slaagt. Deze cijfers weerleggen de kritiek dat de taalvereiste discriminerend zou zijn en een drempel tot het recht op wonen zou betekenen. Dat is niet waar.

Er is nog niemand een sociale woning geweigerd. De Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het intern verzelfstandigd agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (Inspectie RWO) hebben geen weet van weigeringen op basis van de taalvereiste.

Dit verwondert me niet. Ik heb de taalvereiste niet in het kaderbesluit sociale huur opgenomen om mensen te pesten of om mensen het recht op een woning te ontzeggen. Deze commissie heeft dit trouwens ook nooit gewild. Het gaat om een positieve maatregel, bedoeld om

de communicatie tussen de huurders en de verhuurder en tussen de huurders onderling te verbeteren. Zoals al gesteld, gaat het om de bereidheid Nederlands te leren. Een aantal lokale initiatieven hebben aangetoond dat elke uitdrukking een specifieke betekenis heeft.

Uit de analyse van de cijfers blijkt dat 60 percent van de niet-geslaagden vrouwen zijn. Tevens blijkt 60 percent van de niet-geslaagden al meer dan vijf jaar in België te verblijven. De meest voorkomende nationaliteit is de Marokkaanse nationaliteit, met 38 percent, gevolgd door de Belgische nationaliteit, met 11 percent, en de Turkse nationaliteit, met 6 percent. Er zijn ook een aantal Franstalige Belgen bij. Algemeen kunnen we bijgevolg stellen dat het overwegend om vrouwen en om mensen uit de oude migratiestromen gaat. Deze oudkomers zijn enkel onderhevig aan de inburgeringsverplichting indien ze een werkloosheidsuitkering ontvangen. Het is de bedoeling hen nu als een in te burgeren categorie te beschouwen. We vinden het immers belangrijk dat deze mensen de taal leren, leren hoe de spelregels van onze samenleving functioneren en opleidingen van de VDAB kunnen volgen. Op dit vlak werk ik trouwens op voortreffelijke wijze samen met minister Vandenbroucke. We willen die mensen activeren. Dit is immers de betekenis van inburgering. We willen die mensen actief aan de Vlaamse samenleving laten deelnemen. Ik ben dan ook zeer verheugd dat de taalvereiste deze mensen de kans biedt Nederlands te leren. Vrouwen die vroeger geïsoleerd in hun gezinsomgeving leefden, volgen nu lessen Nederlands.

Ik heb in dit verband geen contact met de minister van Gelijke Kansen. Ik neem aan dat zij ook verheugd is dat deze kwetsbare groepen omwille van de taalbereidheidsvereiste de kans krijgen Nederlands te leren. Dit komt niet enkel de communicatie binnen de sociale huisvesting ten goede. We verhogen ook de kansen van die mensen op andere terreinen. Hun kennis van het Nederlands stelt hen in staat naar de winkel te gaan, de bus te nemen, te solliciteren of naar de ouderavonden op de school van hun kinderen te gaan. Dat wordt allemaal mogelijk.

Ik heb de mogelijkheid onderzocht de sociale verhuurders een opleiding te laten volgen die hen in staat moet stellen te attesteren of een kandidaat-huurder voldoende kennis van het Nederlands heeft. Deze terechte vraag is er gekomen omdat veel Nederlandstalige kandidaat-huurders geen getuigschrift meer hebben om hun kennis van het Nederlands aan te tonen. Ik denk hierbij onder meer aan oudere mensen die geen diploma hebben of die hun diploma niet meer terugvinden. Zij moeten naar de Huizen van het Nederlands om een taaltest af te leggen. Het is begrijpelijk dat deze werkwijze bij de kandidaat-huurders voor onbegrip zorgt. Bovendien levert dit de Huizen van het Nederlands heel wat nutteloos bijkomend werk op.

We moeten echter rekening met de Belgische Grondwet en met het Europees recht houden. We mogen voor onze eigen landgenoten niet soepeler zijn. Het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de Huizen van het Nederlands van 22 juli 2005 is gewijzigd. Hierdoor hebben de sociale verhuurders de bevoegdheid gekregen om in het kader van het kaderbesluit sociale huisvesting namens de Huizen van het Nederlands vaststellingen over het vereiste niveau van de kennis van het Nederlands te doen. Dit betekent dat een kandidaat-huurder die duidelijk Nederlands spreekt, maar dit niet met een diploma of een getuigschrift kan aantonen, niet langer nodeloos naar het Huis van het Nederlands moet. Enkel indien redelijke twijfel over het niveau van de kennis van het Nederlands van de kandidaat-huurder bestaat, wordt hij naar het bevoegde Huis van het Nederlands doorverwezen. Dit besluit is op 10 oktober 2008 definitief goedgekeurd.

Momenteel volgen de medewerkers van de sociale verhuurders een door de Huizen van het Nederlands verstrekte opleiding. Een aantal medewerkers van de Huizen van het Nederlands hebben in oktober 2008 een 'train the trainer'-opleiding van het Centrum Taal en Onderwijs gevolgd. Die opleiding richt zich tot de medewerkers van de SHM's, de sociale verhuurkantoren (SVK's), de OCMW's en dergelijke. De opleiding zal in de loop van december 2008 worden gegeven. Dit moet het mogelijk maken in januari 2009 van start te gaan. De Huizen van het Nederlands hebben me verzekerd dat het niet om een zware of tijdrovende opleiding gaat en dat ze dit zeker aankunnen.

De medewerkers van de SHM's zien deze opleiding als een surplus. Ze vinden het positief dat ze de mogelijkheid zullen krijgen de test af te nemen. Het gaat hier om een formele verplichting. Het wordt heel snel duidelijk welk vlees men in de kuip heeft. Mensen vertellen vaak een heel verhaal nog voor ze op een stoel hebben plaatsgenomen. We kennen dit verschijnsel uit ons eigen dienstbetoon. Vaak kennen we de gezinssituatie en weten we er jarig of overleden is voor het eigenlijke onderwerp wordt aangesneden. Op dat ogenblik weten we al dat er geen problemen met de taalvereiste zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik wil evenwel nog een paar belangrijke punten aanstippen.

De minister heeft bevestigd dat tot op heden niemand op basis van deze vereiste is geweigerd. We zijn het allicht eens over het belang van de taalbereidheid. Dit is ook de reden waarom dit element in de regelgeving is opgenomen. De minister heeft tevens verklaard dat er in de praktijk, op het terrein, geen noemenswaardige problemen zijn. De mensen zijn bereid hieraan mee te werken.

Vanaf december 2008 zal de sociale verhuursector effectief aan deze taak kunnen beginnen. Dat is een belangrijk gegeven. In het begin moeten we steeds een paar kinderziektes overwinnen. Indien we deze problemen kunnen oplossen, zullen de mensen deze test op een eenvoudiger wijze kunnen afleggen. Dit kan enkel positief worden genoemd. Er zal in de nabije toekomst een oplossing komen.

Tot slot wil ik nog even op mijn vraag over de minister van Gelijke Kansen ingaan. De minister heeft zelf verklaard dat de test van de kennis van het Nederlands informatie oplevert die ook voor andere beleidsdomeinen belangrijk kan zijn. Ik wil de minister enkel vragen hier rekening mee te houden. Hij zou dit met de betrokken ministers moeten bespreken. Hij heeft zelf verklaard dat hij met betrekking tot de VDAB-opleidingen met minister Vandenbroucke samenwerkt. Dergelijke effecten moeten ook op andere beleidsdomeinen haalbaar zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
